

Voorraadbeheersing

Binnen elke bedrijfskolom zal het altijd wel nodig zijn om een voorraad aan te houden. Dit heeft vooral te maken met onzekerheid. Je weet immers niet zeker of je leverancier wel op de juiste tijd de goederen aanlevert.

En je weet ook niet zeker wat en hoeveel je klanten willen kopen. En als supermarkt ben je haast wel verplicht om je klanten wat keuze aan te bieden in de schappen. Allemaal redenen om een voorraad aan te houden. Toch heb je in de lesbrief **Logistiek Management** kunnen lezen dat bedrijven er veel aan doen om hun voorraden zo klein mogelijk te houden. Het aanhouden van voorraden kost namelijk geld. Bij voorraadbeheersing onderscheiden we de volgende kostensoorten:

- Kapitaalkosten

Je voorraad moet betaald worden. Het duurt even voor je het product verkocht hebt en je dit geld weer terug hebt. De kapitaalkosten bestaan uit interestkosten, omdat je een lening voor het aanschaffen van de producten hebt afgesloten, of uit misgelopen interestopbrengsten, omdat je het geld niet op de bank hebt kunnen zetten.

- Opslagkosten

Je maakt kosten omdat je stellingen of een heftruck hebt moeten aanschaffen, of omdat je een magazijnruimte moet huren. Of je hebt personeel rondlopen dat het magazijn beheert. Al deze kosten horen bij de kosten voor opslag.

- Voorraadrisico's

Met een voorraad kan veel gebeuren voordat het

verkocht is. Te denken valt aan brand, diefstal, bederf, schade, uit de mode raken, prijsdalingen, etc. Tegen de meeste van deze oorzaken kan men zich verzekeren, maar tegen prijsdalingen en bederf kan men zich niet verzekeren. Daarom moet een bedrijf, net als de supermarkten in de film, er rekening mee houden dat een voorraad minder kan opbrengen dan verwacht.

Bij het risico dat je voorraad in prijs kan dalen, het **prijrisico**, maken we onderscheid tussen technische en economische voorraad. De voorraad die fysiek in het gebouw aanwezig is, noem je de **technische voorraad**. Dit hoeft niet de voorraad te zijn die ook in eigendom van de onderneming is. Misschien is een deel van deze voorraad al verkocht, maar moet dit nog geleverd worden. Of er is een nieuwe bestelling geplaatst en betaald, maar deze partij is nog niet ontvangen. Als je hier óók rekening mee houdt, dan heb je de **economische voorraad**. Over de economische voorraad loopt men prijsrisico.

Technische Voorraad

+

Al gekocht maar nog niet ontvangen

-

Al verkocht maar nog niet geleverd

=

Economische Voorraad

Voorraadbeheersing

De economische voorraad is ook de voorraad die op de balans staat weergegeven. Om het prijsrisico te beperken, kan men de waarde van de voorraad zo laag mogelijk inschatten. Dit noemt men het **voorzichtigheidsbeginsel**. Men kiest hierbij een manier van berekenen die de laagst mogelijke voorraadwaarde geeft.

Voorraadwaardering

Een belangrijk aspect bij het aanhouden van voorraad, is het bepalen van de waarde. Met andere woorden, het uitrekenen hoeveel je voorraad aan waarde vertegenwoordigt. Er zijn verschillende grondslagen waarmee je de voorraad kunt uitrekenen, te weten:

- De historische aanschafprijs

Bij de historische aanschafprijs neemt men de prijs die ooit voor de goederen betaald is. Bij dit systeem moet er goed bijgehouden worden welke partijen over zijn en welke verkocht. Binnen dit systeem kun je verschillende uitgangspunten gebruiken. Je kan ervan uit gaan dat de goederen die als eerste gekocht worden, er ook als eerste weer uit gaan. Dit uitgangspunt noemt men **FIFO** (First in First Out). In de film zie je dat de supermarktmanagers allebei gebruik maken van dit systeem. Vooral bij versproducten is het belangrijk dat de oudste goederen voor in het schap liggen, zodat ze ook als eerste worden verkocht. Bij producten met een houdbaarheidsdatum kun je een variant op het FIFO-systeem gebruiken, namelijk **FeFo** (First expiry First out). Een bedrijf kan er ook voor kiezen om juist de nieuwste goederen als eerste te verkopen. Dit kan in sommige situaties beter uitkomen, bijvoorbeeld omdat de schappen zo sneller te vullen zijn. In dit geval gaan de oudste goederen er als laatste uit. Dit noemt men **LIFO** (Last in First out).

- Standaardprijs

Bij dit systeem gebruikt het bedrijf een standaard verrekenprijs voor alle goederen, ongeacht de werkelijke prijs die er voor betaald is. Deze

standaardprijs wordt bepaald op basis van een schatting of van een gemiddelde prijs uit een bepaalde periode. De standaardprijs moet geregeld worden aangepast om toch dicht bij de werkelijke prijs te blijven. Het voordeel van dit systeem is dat de voorraad eenvoudiger te berekenen is.

- Vervangingswaarde

Deze laatste waarderinggrondslag maakt gebruik van de huidige inkoopprijs om de voorraad uit te rekenen. Dit systeem noemt men ook wel de **actuele waarde**. Het grote voordeel is dat je voorraad steeds tegen de huidige waarde is uitgerekend. Bij een vaak veranderende inkoopprijs is het soms moeilijk om de huidige prijs te weten, vooral als je meerdere goederen in voorraad hebt.

Omloopsnelheid

Naast het zo laag mogelijk waarderen van je voorraad, kan een bedrijf het bedrijfsrisico ook beperken door de goederen zo kort mogelijk in voorraad te houden. Hoe korter de producten in jouw eigendom zijn, hoe kleiner de mogelijkheid dat ze in deze tijd in waarde dalen. Een belangrijk begrip binnen de logistiek is de **omloopsnelheid**. Deze geeft aan hoe vaak per jaar de voorraad wordt verversd door nieuw ingekochte goederen. Als de omloopsnelheid van een supermarkt bijvoorbeeld 2 is, dan wordt ieder product in de winkel gemiddeld 2x per jaar verkocht. Een artikel ligt dan gemiddeld een half jaar in de voorraad voordat het verkocht wordt.

De formule om de omloopsnelheid te berekenen luidt:

$$\frac{\text{Inkoopwaarde van de Omzet}}{\text{Gemiddelde voorraad tegen inkoopprijs}^*} = \text{Omloopsnelheid}$$

**Waarbij de gemiddelde voorraad is te berekenen door:
(Voorraad begin + Voorraad eind) / 2*

Voorraadbeheersing

De hoogte van de omloopsnelheid zegt veel over de strategie van een bedrijf. Supermarkten hebben over het algemeen een hoge omloopsnelheid, omdat ze veel moeten verkopen om voldoende winst te halen. Bedrijven met een lagere omloopsnelheid verkopen weliswaar minder vaak een product, maar waarschijnlijk is de brutowinst per product weer hoger.

Je merkt dat voorraadbeheersing vooral bestaat uit het zo laag mogelijk houden van je voorraadkosten. Je wilt namelijk een zo hoog mogelijk resultaat halen. Samen met de methodes die je in de andere twee lesbrieven hebt gelezen, heb je een idee gekregen van hoe bedrijven proberen hun kosten zo laag mogelijk te houden binnen hun logistiek systeem. Een goede logistiek is belangrijk voor bedrijven om zo goed mogelijk binnen de markt te blijven presteren.

Deze lesbrief is samengesteld door MSc. E. Pegels en E. Akerboom.